

TEKST: JEROEN KUYPERS
FOTO: ANP PHOTO

Showcase van sport maar ook
van duurzame projecten en producten

HET WK HOCKEY 2014 ALS INSPIRATIE VOOR

DUURZAAMHEID

HET DUURZAME EVENEMENT IS EIGENLIJK EEN CONTRADICTIO IN TERMINIS. EEN SPORTTOERNOOI IS PER DEFINITIE BEPERKT IN DE TIJD, TERWIJL DUURZAAMHEID HET LANGETERMIJNGEBRUIK VAN MATERIALEN IMPLICEEFT. DE OPLOSSING IS HERGEBRUIK. ZORG ERVOOR DAT ZO VEEL MOGELIJK ELEMENTEN BRUIKBAAR ZIJN VOOR EEN VOLGEND EVENEMENT. ZORG ER OOK VOOR DAT HET EVENEMENT EEN INSPIRATIEMOMENT IS VOOR DUURZAAMHEID, BIJVOORBEELD VOOR GEZONDER ETEN. DAT WAREN OOK PRECIES DE UITGANGSPUNTEN VAN HET WK HOCKEY DAT AFGELOPEN ZOMER DOOR DE GEMEENTE DEN HAAG WERD GEORGANISEERD.

Als het op duurzaamheid aankomt liggen de ambities van de gemeente Den Haag hoog. De stad wil in 2040 klimaatneutraal zijn en heeft daarvoor beleid ontwikkeld. Via het platform 'Duurzaam Den Haag' werken bedrijven en scholen met het bestuur samen om gebouwen beter te isoleren en hernieuwbare energiebronnen te benutten. De gemeente stimuleert het gebruik van elektrische auto's, heeft stadsbussen aangeschaft die groengas als brandstof gebruiken en dienstauto's die op aardgas rijden. De stad wordt ook stelselmatig letterlijk vergroend. Meer bomen en struiken moeten helpen de uitstoot van broeikasgassen te compenseren, tot over 26 jaar die uitstoot netto tot nul zal zijn gereduceerd. Dat klinkt misschien vooral naar een mooi en nauwelijks te realiseren voornemen, maar Den Haag beschikt hiervoor van alle Nederlandse steden over de beste troeven. Nergens is er per jaar zo veel windkracht beschikbaar

“De sportsector kan zijn bijdrage aan die duurzaamheidsambitie makkelijker leveren met accommodaties dan met evenementen”

Frank van der Peet

en schijnt de zon zo veel uren als in deze gemeente met haar unieke ligging aan zee. Bovendien experimenteert Den Haag ook succesvol met alternatieve vormen van energievoorziening, bijvoorbeeld met de winning van aardwarmte.

GEEN TERUGVERDIENTTIJD

“De sportsector kan zijn bijdrage aan die duurzaamheidsambitie makkelijker leveren met accommodaties dan met evenementen”, stelt Frank van der Peet, projectleider van het WK hockey 2014 én het WK beachvolleybal 2015. “Zwembaden zijn grootgebruikers van energie, zodat je met elke besparingsmaatregel al snel een substantieel resultaat bereikt. De platte daken van sporthallen kun je dan weer volleggen met zonnecellen. Maar een sportief evenement heeft geen voordeel als een terugverdiëntijd. De toekomst van een evenement is per definitie erg kort. Het verduurzamen van een race die nog geen 24 uur in beslag neemt is dus een uitdaging van een heel andere orde.”

DE BASIS WAS ER AL

Het Haagse zwembad Overbosch beschikt over een uniek krachtige zonneboiler: een vacuümbuis die ook warmte levert als de zon minder fel schijnt en daarmee in staat is zowel het zwem- als het tapwater te verwarmen. Overbosch realiseert daarmee een besparing van 100.000 kuub gas op jaarbasis. Zo'n besparing kun je met een evenement nooit evenaren, omdat het woord 'jaarbasis' er nooit op van toepassing is. Maar ook een sportief evenement heeft energie nodig, en op dat vlak kan het natuurlijk altijd (iets) duurzamer.

Verlichting is een belangrijke energiepost en tijdens het WK hockey kon al op veel plekken gebruik worden gemaakt van de energiezuinige ledverlichting die de gemeente Den Haag, maar ook een sponsor als Kyocera, in en rond het ADO-stadion had helpen aanbrengen. “Wat we misschien nog wel het belangrijkste vonden is zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande faciliteiten. Het tentendorp is bijvoorbeeld herbruikbaar en ook de vel-

Staatssecretaris Martin van Rijn (VWS, links) ontvangt op de finaledag van het WK hockey in Den Haag de 'Richtlijnen Gezondere Kantines' uit handen van directeur Felix Cohen van het Voedingscentrum.

den waarop is gespeeld hebben we nadien elders in de gemeente kunnen wegleggen. Het kunstgras waarop de hockeyers hun wedstrijden speelden is letterlijk en figuurlijk van wereldkwaliteit en de periode waarin dat gebeurde was maar kort. De matten zijn dus nog lange tijd bruikbaar. We hebben ze daarom toegewezen aan HDS en HC Ypenburg, twee Haagse hockeyclubs die vanzelfsprekend heel blij waren met supersnelle WK-matten waarop goud is behaald. Ook de inbouw en ombouw vóór en na het evenement zijn op een duurzame manier verlopen. In het Kyocera Stadion van ADO Den Haag moest de bestaande grasmat toch weg, omdat er voor kunstgras was gekozen. In de accommodaties van de amateurclubs waren de matten eveneens aan vervanging toe. In het Kyocera Stadion zat al een perfecte ondergrond voor kunstgras. De basis was er dus al en het werk aan de matten moest toch gebeuren. Je doet als organisatie met andere woorden geen extra moeite en je maakt als gemeente geen extra kosten.

Het tegendeel zelfs: je sluit aan bij inspanningen die al gepland waren.”

DE GEZONDE KANTINE

Hergebruiken is het eerste, inspireren het tweede sleutelwoord bij de combinatie duurzaamheid en sportevenement. Sporten is gezond, dus is het ronduit merkwaardig dat sporters zich na de wedstrijden te buiten mogen gaan aan een vette hap. Het mes snijdt daarbij trouwens aan twee kanten verkeerd, want niet alleen is een overdaad aan friet, chocolade en rood vlees ongezond voor het menselijk lichaam, het voedsel in kwestie is ook vaak nog eens op een niet-duurzame manier geproduceerd. In mayonaise zit eigeel dat het cholesterolgehalte omhoog jaagt, maar als dat eigeel bovendien afkomstig is van een ei dat door een batterijkip is gelegd in plaats van een scharrelkip, is het in dubbel opzicht niet-duurzaam.

Het is dus niet vreemd dat het ministerie van VWS, in samenwerking met het Voedings-

centrum, richtlijnen heeft opgesteld voor een gezondere kantine. Die richtlijnen worden – uiteraard – op een sportieve manier gepromoot. Clubhuizen kunnen in aanmerking komen voor het niveau brons, zilver of goud (niet toevallig de olympische onderscheidingen) afhankelijk van de gezondheidsgraad van hun kantine-aanbod. Hoe gezonder het voedsel dat de kantine serveert, hoe edeler het metaal. Het communicatie- en designbureau Mattmo ontwierp een strategie om de gezonde kantine te promoten, compleet met website, display en starterspakket. De aftrap ervan werd gegeven tijdens het WK hockey, in aanwezigheid van de voorzitter van de KNHB en van de staatssecretaris, Martin van Rijn.

DUURZAAMHEID IS GEEN DOELSTELLING

“We hebben de gezonde kantine laten presenteren tijdens het WK hockey, omdat topsporters een belangrijke voorbeeldfunctie hebben”, aldus Frank van

der Peet. “Een evenement is eigenlijk een ideale gelegenheid om duurzame projecten als deze aanschouwelijk te maken. Je hebt er de ruimte, de tijd en het publiek voor, dat tussen de wedstrijden door zo’n presentatie graag komt bijwonen. Zo was er ook een sportveldje van Ten Kate en Greenfield dat op het plein werd voorgesteld. Dat veldje was in staat al het water dat ervoor gebruikt werd terug te winnen. Je kon het bij wijze van spreken met alle benodigdheden in een container laden, die naar Mali vliegen en daar in de woestijn uitpakken en dan had je een kant-en-klaar bespeelbaar sportterreintje.

Die verbinding met cultuur, voeding en gezondheid geeft echter ook meteen een tweede beperking aan: duurzaamheid is geen doelstelling. Het gaat ons uiteindelijk om de topsport. We wilden als organisatoren dat het evenement zo duurzaam mogelijk werd, maar we hebben er geen aparte commissie voor in het leven geroepen, geen extra vergadering aan gewijd en geen afzonderlijke punt van gemaakt. Het werd meegenomen bij de rest. Tegenover het college hebben we wel uitgelegd hoe we het WK hockey duurzamer zouden maken, maar we hebben dit aspect achteraf niet afzonderlijk geëvalueerd. Voor de organisatie van het WK beachvolleybal volgend jaar betekent dit dat we op dezelfde voet verder zullen gaan, dus weer zo veel mogelijk faciliteiten en materialen hergebruiken en bijvoorbeeld geen nieuw partydorp neerzetten, maar meer ook niet. Ik zei al: er is niets ‘onduurzamer’ dan een sportevenement. Daar kun je per definitie maar een beperkte duurzaamheidswinst mee realiseren.” «

“Een evenement is eigenlijk een ideale gelegenheid om duurzame projecten aanschouwelijk te maken”

Frank van der Peet

De grascarrousel in het Kyocera Stadion

Gras eruit, kunstgras erin, kunstgras er weer uit en kunstgras er weer in – de grascarrousel in het Kyocera Stadion van ADO Den Haag deed in de media nogal wat stof opwaaien en wekte soms de indruk dat de club en de gemeente niet wisten waar ze mee bezig waren. Al die werkzaamheden maakten vooral ook geen duurzame indruk en leken alleen maar goed voor de portemonnee van de grasleveranciers. Maar schijn bedriegt... ADO had al een probleem met de oorspronkelijke grasmat. Met name de sleuven in de zand zorgden ervoor dat er onvoldoende afwatering kon plaatsvinden en dat het veld bij hevige regenval ouderwets blank kwam te staan. Toen vorig jaar de wedstrijd tegen Vitesse van 14 september werd afgelast was de maat vol voor het bestuur. De grasmat moest er zo snel mogelijk uit en onder druk van mogelijke claims voor nog meer gemiste wedstrijden moest er ook zo snel mogelijk een nieuwe mat in. Omdat de club de discussie over wel of geen kunstgras in feite al had beslist in het voordeel van kunstgras werd voor dat laatste gekozen. Door de investeringen te combineren met die voor het WK hockey kon de gemeente financieel twee vliegen in één klap slaan. Een kunstgrasmat tijdelijk in een stadion leggen lijkt duurder, maar waar het om gaat is dat er toch al een andere ondergrond nodig was voor het voetbal en dat die nu niet apart voor het hockey hoefde te worden gelegd. Wat een rationeel beslissingstraject was, belandde echter in de media als een *sliding* aan emoties. Dat gaf een onbedoeld en onnodig ‘heisagehalte’ aan het evenement.